

Jolanta Behr

Uniwersytet Wrocławski
Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii
e-mail: jolanta.behr2@uwr.edu.pl
ORCID: [0000-0002-2688-2836](https://orcid.org/0000-0002-2688-2836)

Maciej Błażewski

Uniwersytet Wrocławski
Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii
e-mail: maciej.blazewski@uwr.edu.pl
ORCID: [0000-0003-2812-8199](https://orcid.org/0000-0003-2812-8199)

Witold Małecki

Uniwersytet Wrocławski
Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii
e-mail: witold.malecki@uwr.edu.pl
ORCID: [0000-0002-8819-0317](https://orcid.org/0000-0002-8819-0317)

Monika Tenenbaum-Kulig

Uniwersytet Wrocławski
Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii
e-mail: monika.tenenbaum-kulig@uwr.edu.pl
ORCID: [0000-0001-7539-6351](https://orcid.org/0000-0001-7539-6351)

Sprawozdanie z Międzynarodowej Konferencji
Naukowej „Prawo wobec wyzwań
gospodarczych i technologicznych”
(Wrocław, 21 lutego 2025 r.)

Conference Report: The International Scientific Conference
“The law in relation to economic and technological challenges”
(Wrocław, February 21, 2025)

Streszczenie

W dniu 21 lutego 2025 r. we Wrocławiu, na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, w formie zdalnej, odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Prawo wobec wyzwań gospodarczych i technologicznych”. Uczestnicy konferencji zaprezentowali tematy z zakresu nauki prawa, które dotyczyły aktualnych determinantów gospodarczych i technologicznych. Konferencja była okazją do przedstawienia wyników badań dotyczących różnorodnych sfer aktywności administracji publicznej oraz podmiotów zewnętrznych wobec administracji publicznej.

Słowa kluczowe

nowe technologie, gospodarka, administracja publiczna, digitalizacja

Abstract

On February 21, 2025, in Wrocław, at the Faculty of Law, Administration and Economics of the University of Wrocław, took place The International Scientific Conference “The law in relation to economic and technological challenges”. Conference participants presented topics related to legal science that concerned current economic and technological determinants. The conference was an opportunity to present the results of research on various spheres of activity of public administration and entities external to public administration.

Keywords

new technologies, economy, public administration, digitization

W dniu 21 lutego 2025 r. we Wrocławiu, na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, w formie zdalnej, odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Prawo wobec wyzwań gospodarczych i technologicznych”. W związku z dużą liczbą prelegentów obrady podzielono na trzy panele.

W skład Komitetu Organizacyjnego Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Prawo wobec wyzwań gospodarczych i technologicznych” weszli: dr hab. Maciej Błażewski, dr hab. Monika Tenenbaum-Kulig, dr hab. Witold Małecki, dr Jolanta Behr. Organizatorem konferencji była Pracownia Badań nad Elektroniczną Administracją (aktualnie działająca pod zmienioną nazwą: Pracownia Prawa Nowych Technologii), wchodząca w skład Instytutu Nauk Administracyjnych Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego.

Konferencję otworzył dr hab. Bartłomiej Krzan prof. UWr (Prodziekan Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego), dr hab. Piotr Lisowski prof. UWr (Dyrektor Instytutu Nauk Administracyjnych Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego) oraz prof. Oleksandr Karpenko (Kierownik Katedry Gospodarki Narodowej i Administracji Publicznej Kijowskiego Narodowego Uniwersytetu Ekonomicznego im. Wadyma Hetmana).

1. Pierwszy panel pt. „Prawo wobec wyzwań technologicznych” – moderator dr hab. Maciej Błażewski

W ramach tego panelu pierwszy referat wygłosił **prof. Oleksandr Karpenko** (Kierownik Katedry Gospodarki Narodowej i Administracji Publicznej, Kijowski Narodowy Uniwersytet Ekonomiczny im. Wadyma Hetmana). Prelegent wygłosił referat pt. *Zastosowanie Agile – zarządzania przez władze publiczne Ukrainy*. Referent stwierdził, że w administracji publicznej zasadne jest wdrażanie rozwiązań innowacyjnych, co wynika z okoliczności, że tradycyjne metody wykonywania władzy publicznej nie zawsze odpowiadają potrzebom zmieniającego się otoczenia. Jednym z innowacyjnych rozwiązań jest stosowanie koncepcji zarządzania elastycznego (Agile), opierającego się na zdolności adaptowania się do zmian. Podstawowym warunkiem stosowania zarządzania elastycznego w administracji publicznej jest zdolność urzędników do szybkiego i skutecznego reagowania na ewoluujące potrzeby społeczeństwa. W funkcjonowaniu administracji publicznej filozofia Agile może być stosowana w obszarach takich jak zamówienia publiczne, obrona cywilna i zarządzanie kryzysowe, ochrona zdrowia, a także usługi publiczne.

Drugi referat pt. *Państwo jako organizacja ucząca się wobec wyzwań cyberbezpieczeństwa* przedstawił **dr hab. Piotr Szreniawski prof. UMCS** (Katedra Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie). Referent skoncentrował się na dwóch płaszczyznach działania państwa, których celem jest zapewnienie bezpieczeństwa cybernetycznego. Są nimi: działania edukacyjne oraz działania prawodawcze. Płaszczyzna dotycząca działań edukacyjnych obejmuje zarówno edukację publiczną, edukację uniwersytecką, jak również szkolenia urzędników. Edukacja powinna odnosić się zarówno do aktualnych, jak i przyszłych zagrożeń cybernetycznych. Płaszczyzna odnosząca się do działań prawodawczych jest związana z przyjmowaniem przez prawodawcę przepisów prawa odpowiadających aktualnym zagrożeniom cybernetycznym, jak również potencjalnym zagrożeniom, które mogą pojawić się w przyszłości. Referent zaznaczył, że obie przedstawione płaszczyzny działania państwa (edukacyjna i prawodawcza) powinny odnosić się jednocześnie do aspektów dotyczących technologii i bezpieczeństwa.

W trzecim referacie pt. *Ewolucja konsultacji publicznych w ramach procesu legislacyjnego w Ukrainie* dr **Anton Osmak** (Katedra Gospodarki Narodowej i Administracji Publicznej, Kijowski Narodowy Uniwersytet Ekonomiczny

im. Wadyma Hetmana) wskazał, że reformy ustrojowe realizowane w Ukrainie od momentu uzyskania niepodległości w istotnym stopniu są nakierowane na demokratyzację procesów decyzyjnych i eliminowanie autorytarnego dziedzictwa przeszłości. Jednym z kluczowych narzędzi realizacji zasad partycypacji stały się konsultacje społeczne, które pozwalają obywatelom uczestniczyć w kształtowaniu polityki publicznej oraz w dyskusjach nad ważnymi problemami, a także wyrażać swoje opinie i proponować rozwiązania. Konsultacje społeczne nie tylko przyczyniają się do wypracowywania rozwiązań uwzględniających interesy różnych grup, ale także zwiększają zaufanie do władzy. Referent zaznaczył, że na przestrzeni ostatnich miesięcy w Ukrainie uchwalono dwie istotne ustawy wpływające na zwiększenie znaczenia konsultacji społecznych. Przedmiotem tych aktów normatywnych jest demokratyzacja na szczeblu samorządu terytorialnego oraz konsultacje społeczne.

Kolejny referat pt. *Prawne uregulowanie wdrażania koncepcji transhumanizmu w Ukrainie* przedstawiła **dr Julia Karpenko**. Referat odnosił się do prawnych aspektów wdrażania koncepcji transhumanizmu w Ukrainie, w szczególności jego wpływu na rehabilitację medyczną i integrację społeczną żołnierzy. Technologie, takie jak protezy bioniczne i neuroimplanty, znacznie poszerzają możliwości rehabilitacji, ale jednocześnie rodzą pytania etyczne i prawne dotyczące równego dostępu oraz granicy między człowiekiem a maszyną. Referentka wskazała, że w Ukrainie wprowadzono szereg aktów prawnych wspierających protetykę wojskową, jednak dalszy rozwój tej dziedziny wymaga kompleksowych regulacji prawnych, które zrównoważą postęp technologiczny i sprawiedliwość społeczną.

W czasie **debaty** pojawiły się pytania skierowane do referentów.

Pierwsze pytanie dr. hab. P. Szreniawskiego prof. UMCS skierowane do prof. O. Karpenki odnosiło się do stosunku urzędników do wdrażania zarządzania elastycznego w Ukrainie. Prof. O. Karpenko, odpowiadając, wskazał, że urzędnicy przejawiają pewien niepokój, lecz model zarządzania elastycznego jest wprowadzany ze względu na strukturalne podporządkowanie urzędników względem obowiązującego prawa.

Drugie pytanie, które dr. hab. Agnieszka Chrisidu-Budnik także skierowała do prof. O. Karpenki, odnosiło się do barier związanych z wdrożeniem modelu Agile. Prof. O. Karpenko wskazał, że bariery te mają charakter wewnętrzny, obejmujący mechanizmy biurokratyzmu oraz wymóg stosowania obowiązujących przepisów prawnych.

2. Drugi panel pt. „Prawo wobec wyzwań technologicznych” – moderatorka dr Jolanta Behr

Pierwsze wystąpienie w tym panelu wygłosili: **dr Dominika Skoczyła** (Katedra Prawa i Postępowania Administracyjnego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego) oraz **dr Kamil Czaplicki** (Katedra Prawa Informatycznego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie). Tematem wystąpienia były *E-doręczenia jako element podnoszenia cyberbezpieczeństwa przedsiębiorstw i urzędów*. Prelegenci postawili i uzasadnili tezę, zgodnie z którą e-doręczenia są przejawem szeroko pojętej informatyzacji i stanowią istotny element w systemie gwarantującym cyberbezpieczeństwo przedsiębiorstw i urzędów. W referacie omówiono teoretyczny i praktyczny kontekst e-doręczeń oraz cyberbezpieczeństwa. Nakreślono treść obowiązujących i projektowanych w tym zakresie regulacji prawnych. Wskazano m.in.: rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE (Dz. U. UE L 257 z 2014 r.), dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2555 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu cyberbezpieczeństwa na terytorium Unii, zmieniającą rozporządzenie (UE) nr 910/2014 i dyrektywę (UE) 2018/1972 oraz uchylającą dyrektywę (UE) 2016/1148 (dyrektywa NIS 2), (Dz. U. UE L 333 z 2022 r.), a także ustawę z dnia 5 lipca 2018 r. o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1077 ze zm.). Prelegenci nawiązali ponadto do pozaprawnych czynników związanych z e-doręczeniami, analizując je odrębnie w odniesieniu do sektora publicznego i prywatnego. Szczególną uwagę poświęcili polityce cyberbezpieczeństwa. Omówili sprawy, które należy w niej uregulować, oraz te, które powinny w niej odgrywać kluczową rolę. Skonstatowali, że z uwagi na wielowymiarowe korzyści przyjęcie polityki cyberbezpieczeństwa powinno być obligatoryjne.

Kolejną referentką była **dr hab. Monika Tenenbaum-Kulig** (Zakład Prawa Cywilnego i Prawa Międzynarodowego Prywatnego, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii, Uniwersytet Wrocławski), która wygłosiła referat pt. *Aktualne wyzwania dotyczące cywilnoprawnej odpowiedzialności pozaumownej za szkody wyrządzone przez systemy sztucznej inteligencji*. Prelegentka scharakteryzowała podstawy odpowiedzialności pozaumownej za szkody wyrządzone przez systemy sztucznej inteligencji na gruncie prawa polskiego, wskazując, jakie problemy praktyczne mogą one

powodować dla poszkodowanych. Przedstawiła, jakie zmiany zostaną wprowadzone wskutek implementacji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/2853 z dnia 23 października 2024 r. w sprawie odpowiedzialności za produkty wadliwe i uchylenia dyrektywy Rady 85/374/EWG (Dz. U. UE L 2853 z 2024 r.). Podkreśliła także, że w kontekście pozaumownej odpowiedzialności cywilnoprawnej za szkody wyrządzone przez systemy sztucznej inteligencji istotne znaczenie ma również wniosek Komisji Europejskiej z dnia 28 września 2022 r., zawierający propozycję nowej unijnej dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie dostosowania przepisów dotyczących pozaumownej odpowiedzialności cywilnej do sztucznej inteligencji (dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za sztuczną inteligencję), przedstawiając jego najważniejsze założenia i dokonując ich oceny.

Ostatni referat w tym panelu wygłosił **dr hab. Wojciech Szydło** (Zakład Prawa Cywilnego i Prawa Międzynarodowego Prywatnego, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii, Uniwersytet Wrocławski). Tematem wystąpienia były *Usługi pośrednictwa danych jako element jurydycznej infrastruktury bezpiecznego i efektywnego zarządzania chronionymi danymi publicznymi (Data Governance Act)*. Prelegent omówił prawne mechanizmy umożliwiające ponowne oraz dobrowolne udostępnianie danych, tzw. chronionych danych publicznych, takich jak: informacje poufne, dane osobowe czy prawa własności intelektualnej, do celów gospodarczych, komercyjnych oraz celów będących w interesie publicznym. Prelegent wyjaśnił pojęcie altruizmu danych, czyli dobrowolnego udostępniania danych bez wynagrodzenia dla wykorzystania ich do realizacji interesu publicznego. Wskazał korzyści z niego płynące, nawiązując do rozwoju unijnej gospodarki i rozwoju sztucznej inteligencji. Dostrzegł potrzebę sprawiedliwego podziału wartości danych. Zwrócił też uwagę na konieczność zwiększenia cyberbezpieczeństwa. Prelegent nawiązał m.in. do: rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/868 z dnia 30 maja 2022 r. w sprawie europejskiego zarządzania danymi i zmieniającego rozporządzenie (UE) 2018/1724 (akt w sprawie zarządzania danymi) (Dz. U. UE L 152 z 2022 r.), rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2854 z dnia 13 grudnia 2023 r. w sprawie zharmonizowanych przepisów dotyczących sprawiedliwego dostępu do danych i ich wykorzystywania oraz w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2017/2394 i dyrektywy (UE) 2020/1828 (akt w sprawie danych), (Dz. U. UE L z 2023 r.), ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1524) oraz projektu ustawy o zarządzaniu danymi. Szczególną uwagę poświęcił projektowi, uznając, że proponowane rozwiązania na gruncie krajowym mogą przyczynić się do

stworzenia dobrych, prawnych instrumentów mających na celu efektywne stosowanie w Polsce unijnej regulacji zarządzania danymi.

W czasie **debaty** dr hab. M. Błażewski zadał dwa pytania skierowane do autorów dwóch referatów.

Pierwsze pytanie, skierowane do dr D. Skoczylas oraz do dr. K. Czaplickiego, dotyczyło zakresu odpowiedzialności użytkownika systemu e-doręczeń. Doktor K. Czaplicki wskazał na pełną odpowiedzialność użytkownika w przypadku naruszenia wymagań cyberbezpieczeństwa. Doktor D. Skoczylas podkreśliła potrzebę odpowiedniego przygotowania urzędników do doręczeń elektronicznych ze względu na szeroki zakres ich odpowiedzialności.

Drugie pytanie, skierowane do dr hab. M. Tenenbaum-Kulig, odnosiło się do zasady winy jako podstawowej zasady odpowiedzialności deliktowej w świetle procedowanych przepisów unijnych. Doktor hab. M. Tenenbaum-Kulig podkreśliła, że procedowany projekt dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za sztuczną inteligencję ma dotyczyć wyłącznie pozaumownych cywilnoprawnych roszczeń z tytułu szkód spowodowanych przez system sztucznej inteligencji dochodzonych w ramach odpowiedzialności na zasadzie winy, zatem zakres zastosowania regulacji byłby ograniczony.

3. Trzeci panel pt. „Prawo wobec wyzwań gospodarczych” – moderatorka dr hab. Monika Tenenbaum-Kulig

W ramach tego panelu pierwszy referat wygłosił **dr Michał Kiedrzynek** (Katedra Prawa i Postępowania Administracyjnego, Wydział Prawa i Ekonomii, Uniwersytet im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy). Tematem wystąpienia był ***Projekt ustawy o ochronie prowadzenia działalności rolniczej jako przykład reakcji legislacyjnej na przeobrażenia zachodzące w społeczeństwie***. Referent ocenił jako słuszną ideę uznania charakterystycznych zapachów i dźwięków wsi, będących wynikiem prowadzenia działalności rolniczej, za dziedzictwo sensoryczne oraz poddanie ich ochronie. Negatywnie ocenił jednak wyżej wymieniony projekt ustawy ze względu na to, że odbiega on od zasad techniki prawodawczej – tytuł ustawy sugeruje stworzenie odrębnego aktu prawnego, podczas gdy proponowana jest w istocie nowelizacja ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 423), a ponadto proponowane przez autorów projektu umiejscowienie projektowanej regulacji jest nieodpowiednie. Zdaniem referenta wskazana jest odpowiednia nowelizacja art. 144 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1061 z późn. zm.; dalej: k.c.).

Kolejny referat pt. *Rozszerzanie ingerencji reglamentacyjnej jako środek przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społeczno-gospodarczym* wygłosił **dr hab. Witold Malecki** (Zakład Publicznego Prawa Gospodarczego, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii, Uniwersytet Wrocławski). Prelegent wskazał, że często stosowanym współcześnie przez ustawodawcę sposobem przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społeczno-gospodarczym jest rozszerzanie ingerencji reglamentacyjnej, które należy rozumieć jako kierowanie do przedsiębiorców nowych obowiązków i wymogów związanych z określonymi dziedzinami działalności gospodarczej. W płaszczyźnie pierwotnej rozszerzanie ingerencji reglamentacyjnej należy odnosić do sytuacji, w których ustawodawca nadaje status działalności reglamentowanej dziedzinom działalności gospodarczej dotychczas kwalifikowanym jako działalność wolna. Rozszerzanie ingerencji reglamentacyjnej w płaszczyźnie wtórnej polega na ustanawianiu nowych obowiązków w odniesieniu do przedsiębiorców wykonujących działalność gospodarczą, która stanowi już działalność reglamentowaną. Referent stwierdził, że praktyka rozszerzania ingerencji reglamentacyjnej – choć w pewnym stopniu pozwala na skuteczne przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom – może jednak budzić wątpliwości z perspektywy konstytucyjnej zasady wolności działalności gospodarczej.

Kolejne wystąpienie zaprezentowała **dr Jolanta Behr** (Zakład Prawa Administracyjnego, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii, Uniwersytet Wrocławski), która wygłosiła referat pt. *Ochotnicze Hufce Pracy jako realizatorzy usług rynku pracy*. Prelegentka omówiła podstawy prawne funkcjonowania Ochotniczych Hufców Pracy, w szczególności ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 214) oraz wybrane rozporządzenia wykonawcze do ustawy. Wskazała, że Ochotnicze Hufce Pracy są instytucjami rynku pracy, będącymi państwową jednostką wyspecjalizowaną w działaniach na rzecz młodzieży, w szczególności młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym, oraz bezrobotnych do 25. roku życia. Świadczą zróżnicowany zakres usług publicznych, w tym doradztwo zawodowe i szkolenia zawodowe. Ich zaletą jest wieloobszarowe i wieloprofilowe wsparcie uczestnika, m.in. dotyczące obszaru kształcenia i wychowania. Prelegentka podkreśliła, że organizacja i funkcjonowanie OHP nie było dotąd przedmiotem kompleksowych rozważań przedstawicieli nauki prawa, a niektóre regulacje prawne z tego zakresu wymagają znowelizowania. Powinno to stanowić przedmiot kolejnych analiz prawnych.

Czwartym referentem w ramach tego panelu był **dr hab. Maciej Błażewski** (Zakład Prawa Administracyjnego, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii, Uni-

wersytet Wrocławski). W referacie pt. *Stanowienie i stosowanie norm technicznych jako narzędzia pozataryfowe ograniczające swobody przepływów towarów* prelegent przedstawił perspektywę przepisów technicznych jako narzędzia pozataryfowego ograniczającego wolny handel. Referent wykazał, że krajowe przepisy techniczne w świetle porozumień międzynarodowych są dopuszczalne, o ile są one proporcjonalne do potrzeby ochrony wartości takich jak bezpieczeństwo i środowisko. Referent podkreślił, że środkami niwelującymi negatywne skutki dla wolnego handlu są m.in. uczestnictwo państw w międzynarodowych jednostkach notyfikujących, przekazywanie informacji o przyjmowanych krajowych przepisach technicznych, a także zapewnienie akredytacji jednostek oceniających zgodność.

W toku **debaty** dr hab. M. Tenenbaum-Kulig zadała dr. M. Kiedrzynekowi pytanie, czy w ocenie referenta osiągnięcie ochrony zamierzonej przez autorów projektu jest możliwe na gruncie obowiązującego stanu prawnego, zważywszy w szczególności na to, że art. 144 k.c. odwołuje się m.in. do społeczno-gospodarczego przeznaczenia nieruchomości. Doktor M. Kiedzynek odpowiedział, że istnieje kilka przepisów, które mogą stanowić podstawę ochrony rolników przed niekiedy złośliwymi pozwami, ale praktyka i ilość roszczeń świadczą o tym, że obecne przepisy są niewystarczające i dlatego ustawodawca powinien wyraźnie określić, że w przypadku działalności zgodnej z prawem nie występuje nadmierna immisja.

Po zakończeniu trzeciego panelu konferencji dr hab. M. Błażewski zamknął obrady, dziękując wszystkim prelegentom oraz pozostałym uczestnikom konferencji.